

Höstens Malmödebatt är utan tvekan den om Stadsbiblioteket

Ska biblioteket vara ett slags bokmuseum?

Ina Alm

Jag är uppvuxen på Lunds stadsbibliotek. Barnavdelningen var ombonad, för barn inbjudande möblerad med en öppen och engagerad personal. Bibliotekarier som jag som "bofast" fick ett personligt förhållande till. Ibland åkte jag på besök till biblioteket i Malmö där allt var lite mer gammaldags och "biblioteksaktig" på något sätt. Personalen var säkert lika personlig även om inte jag kände dem. Men det fanns en stor skillnad som jag snabbt la märke till. I Malmö fanns även en del "dåliga" böcker i hyllorna och då menar jag Blyton osv. Böcker som var bannlysta på Lunds bibliotek. Att de fanns här uppskattade jag mycket!

Utgångspunkt för omdaning av stadsbiblioteket är ett uttalat uppdrag att nå nya och fler Malmöbor. Ett uppdrag som är svårt att inte förstå vikten av med tanke på att enbart 14 000 Malmöbor, så kallade superusers, nu står för hälften av alla lån. Det finns många Malmöbor som aldrig går på biblioteket men det betyder inte att de inte använder olika former av medier. Tittar man i backspegeln så ser man att biblioteken förändras hela tiden. Till exempel var det en stor förändring när man började kunna lyssna på musik på biblioteket. Medier i nya former ställer krav på nya former av förmedling. Kanske öppnar de också dörren för nya biblioteksbesökare.

En anledning till att debattvägarna gått höga i Malmö är att de flesta, för att inte säga alla, har ett kärleksförhållande till sitt bibliotek. Det är ett ställe där man har fått tillfredsställt grundläggande mänskliga och existentiella behov. Någon lyssnar och hjälper till att hitta det man behöver i just det ögonblicket. Det kanske också är en plats där man har en självklar rätt att vara, ett frirum där alla är på lika villkor. Biblioteket är en trygghetssymbol och markör för grundläggande värden.

Debatten i Malmö har till stor del kommit att handla om ifall biblioteket ska vara ett ställe för böcker

eller ett ställe för människor. Diskussionen har klara paralleller med diskussionen om hur en samtida skola ska se ut. Ska en skola vara ett ställe där man förvaltar och sprider den kunskap som redan finns eller ett ställe där man undersöker, kommunicerar och skapar ny kunskap. Det finns andra samhällsinstitutioner och kulturbärare vars förutsättningar förändrats mycket de senaste åren. Det handlar om dagstidningar, public service TV och radio. Alla delar de ett slags grundläggande kultur och demokratiuppdrag. De ska skapa rum för debatt och diskussion men också ge alla samma möjlighet till information och ny kunskap.

Det finns en föreställning om att den tid vi lever i nu är en tid för paradigmskiftet. En tid som rymmer stora förändringar och en rekordsnabb utveckling. Andra menar att människor i alla tider har upplevt att just deras är den stora utvecklingens tidevarv. Kanske är förklaringen snarare att alla tider är tider av utveckling. Den ser bara olika ut. Utveckling och förändring är egentligen det enda vi kan vara helt säkra på oavsett om vi gillar det eller inte.

Frågan kvarstår: Ska biblioteket vara ett slags bokmuseum där man förvarar, ordnar och tillhandahåller böcker. Ett ställe där bibliotekarierna kan allt om var och hur man hittar fram rätt bok. Av alla de bibliotekarier jag känner och kommer i kontakt med i mitt jobb kan jag inte säga en enda som jag tror skulle vilja jobba i det biblioteket. De bibliotekarier jag känner vill berätta, dela läsupplevelser, visa fram väldigt bra ställen de hittat på nätet, diskutera dagsaktuella frågor, ordna läskondis, blogga, bjuda in författare, vara en del i någons lärande och framför allt skapa mötesplatser där litteratur och annan kultur blir gemensam.

Ina Alm är mediepedagog på Pedagogiska centralen i Malmö